

Т. Є. Воронкова,
к. е. н., доцент, професор кафедри бізнес-економіки,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
Н. Ю. Безпалко,
магістр, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

T. Voronkova,
Candidate of Sciences, Associate Professor of Department of Business Economics,
Kyiv National University of Technologies and Design
N. Bezpalko,
Master, Kyiv National University of Technologies and Design

WAYS TO IMPROVE PROFITABILITY IN A VOLATILE ENVIRONMENT

Стаття присвячена дослідженню та обґрунтуванню шляхів та напрямів підвищення прибутковості підприємства, а також дослідженню управління прибутком. Прибуток є рушійною силою і мотивом діяльності підприємств та організацій, яка дозволяє підприємству утримувати свої позиції на ринку і забезпечувати динамічний розвиток виробництва в умовах конкуренції. Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості. Прибутковість підприємства безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку та показує ефективність діяльності підприємств різних форм власності та характеризує інтенсивність їх роботи.

The article investigates the rationale and ways and direction of increasing the profitability of the enterprise, as well as the study of profit management. Profit is the driving force and motivation of enterprises and organizations, which allows the company to maintain its position in the market and to ensure the dynamic development of production in the face of competition. The main purpose of profit management is to determine the most efficient ways of its formation and optimal allocation aimed at the development of the company and increase its market value. Profitability is directly related to a profit and shows the effectiveness of different enterprises and characterizes the intensity of their work.

Ключові слова: прибуток, управління прибутком, доходи, витрати на виробництво, рентабельність, обсяг виробництва.

Key words: profit, profit management, revenues, costs of production, profitability, production volume.

АКТУАЛЬНІСТЬ ОБРАНОЇ ТЕМИ

Актуальність теми полягає в тому, що на сьогодні головним фактором успішної діяльності кожного суб'єкта господарювання є досягнення прибутковості господарювання.

Виявити причини сформованих за розглянутий період результатів роботи, науково підійти до аналізу сформованих показників, виявити і реалізувати резерви поліпшення показників — це ті питання, які є головними для будь-якого підприємства.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Прибуток підприємства є потужним важелем динамічного розвитку виробництва, тому головним завданням розвитку підприємств є застосування ефективних

методів управління підприємством у процесі здійснення підприємницької діяльності, зокрема у застосуванні методів управління прибутком та збільшенні прибутковості підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У науковій літературі проблема шляхів зростання прибутковості підприємства досліджена значною кількістю науковців, зокрема це роботи С.Д. Супрун, Ю.П. Морозова, В.І. Іващенко, М.А. Болюха, В.І. Блонської, О.І. Вужинської та інших вчених-економістів. Але й досі актуальним питанням залишається дослідження впливу різних факторів (внутрішніх та зовнішніх) на зростання прибутковості підприємства.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є дослідити та описати чинники, резерви і шляхи підвищення рівня прибутковості підприємства та запропонувати схему управління прибутком.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Прибуток є формою доходу підприємця, який вклав свій капітал з метою досягнення певного комерційного успіху, проте він характеризує лише ту частину доходу, яка "очищена" від витрат, понесених на здійснення цієї діяльності. Узагальнюючим фінансовим показником діяльності підприємства є його валовий прибуток — загальна сума прибутку підприємства від усіх видів діяльності за звітний період, включаючи прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), у тому числі продукції допоміжних і обслуговуючих виробництв, основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів, валютних цінностей тощо. Результатом ефективності діяльності підприємства є чистий прибуток.

Дослідження ролі і значення прибутку в розвитку підприємства показує, що прибуток — один з головних аспектів діяльності підприємства. Це визначає необхідність ефективного і безперервного управління ним. Управління прибутком являє собою процес пошуку і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві.

Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості. Метою управління прибутком є забезпечення збільшення добробуту власників підприємств на цей момент і у перспективі. Ця мета повинна забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави і персоналу підприємства.

На кожному підприємстві повинні передбачатися планові заходи по збільшенню прибутку. У загальному плані ці заходи можуть бути наступного характеру:

- збільшення випуску продукції;
- поліпшення якості продукції;
- продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду;
- зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей і площ, робочої сили і робочого часу;
- диверсифікація виробництва;
- розширення ринку продажів і інше.

З цього переліку заходів впливає, що вони тісно пов'язані з іншими заходами на підприємстві, спрямованими на зниження витрат [2].

В умовах ринкових відносин підприємство повинне прагнути не тільки до одержання максимального прибутку, але й до його раціонального, оптимального використання. Це дозволить не тільки утримувати свої позиції на ринку, але й забезпечити динамічний розвиток його виробництва в умовах конкуренції.

Основними задачами управління формуванням прибутку підприємства є такі: забезпечення максимізації розміру прибутку, що формується і який відповідає ресурсному потенціалу суб'єкта господарювання та рин-

ковій кон'юнктурі; забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку, що формується та допустимим рівнем ризику; забезпечення високої якості прибутку, забезпечення постійного збільшення ринкової вартості підприємства; підтримка конкурентоспроможності у довгостроковому періоді; забезпечення ліквідності підприємства та його платоспроможності; підтримка інвестиційної привабливості.

Не менш важливими, на нашу думку, є наступні заходи підвищення прибутку підприємства:

1. Планування. Якщо план із прибутку складено на належному рівні, професійно грамотно, підприємство має змогу правильно визначити обсяг платежів до державного бюджету і суму прибутку, що залишається в його розпорядженні з метою створення фінансової бази для розвитку діяльності, необхідних витрат на розвиток інноваційно — інвестиційної діяльності, стимулювання персоналу і власників.

2. Якість продукції (товарів, робіт, послуг). Величина прибутку в основному залежить від попиту на високоякісну продукцію.

3. Резерви зростання. Постійний пошук невикористаних можливостей збільшення прибутку, що забезпечуватиме його зростання.

4. Ділова репутація. Одержувати додатковий прибуток і підвищити рентабельність підприємству дозволяє висока ділова репутація. Вчасні розрахунки з поставальниками, фінансовими організаціями, якістю та швидкістю наданих товарів і послуг з урахуванням потреб ринку, прийнятна ціна — основні її показники [1].

Ефективність управління процесами утворення прибутку значною мірою залежить від якості аналізу, реальності виявлених резервів збільшення прибутку, економічного обґрунтування планів формування і використання прибутку на майбутній період. Метою економічного управління прибутком є розробка ефективної стратегії та політики формування прибутку підприємства, обґрунтування раціональних напрямів його використання і виявлення оптимального рівня рентабельності фінансових вкладень у довгостроковому періоді. При цьому слід зауважити, що все більше місце в стратегічному управлінні займає внутрішньо фірмове планування. З метою покращення дієвості управління прибутком підприємства запропонована структурно-логічна схема управління прибутком (рис. 1).

За проведеними дослідженнями для підвищення рівня прибутковості на підприємстві доцільно проводити заходи в наступній послідовності: організаційні (удосконалення виробничої структури, удосконалення організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо) — технічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виробляється) — економічні важелі та стимули (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо). Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними або відсутніми взагалі [3; 4].

ВИСНОВКИ

Можна зробити висновок, що прибуток — це показник якій найбільш повно відображає ефективність

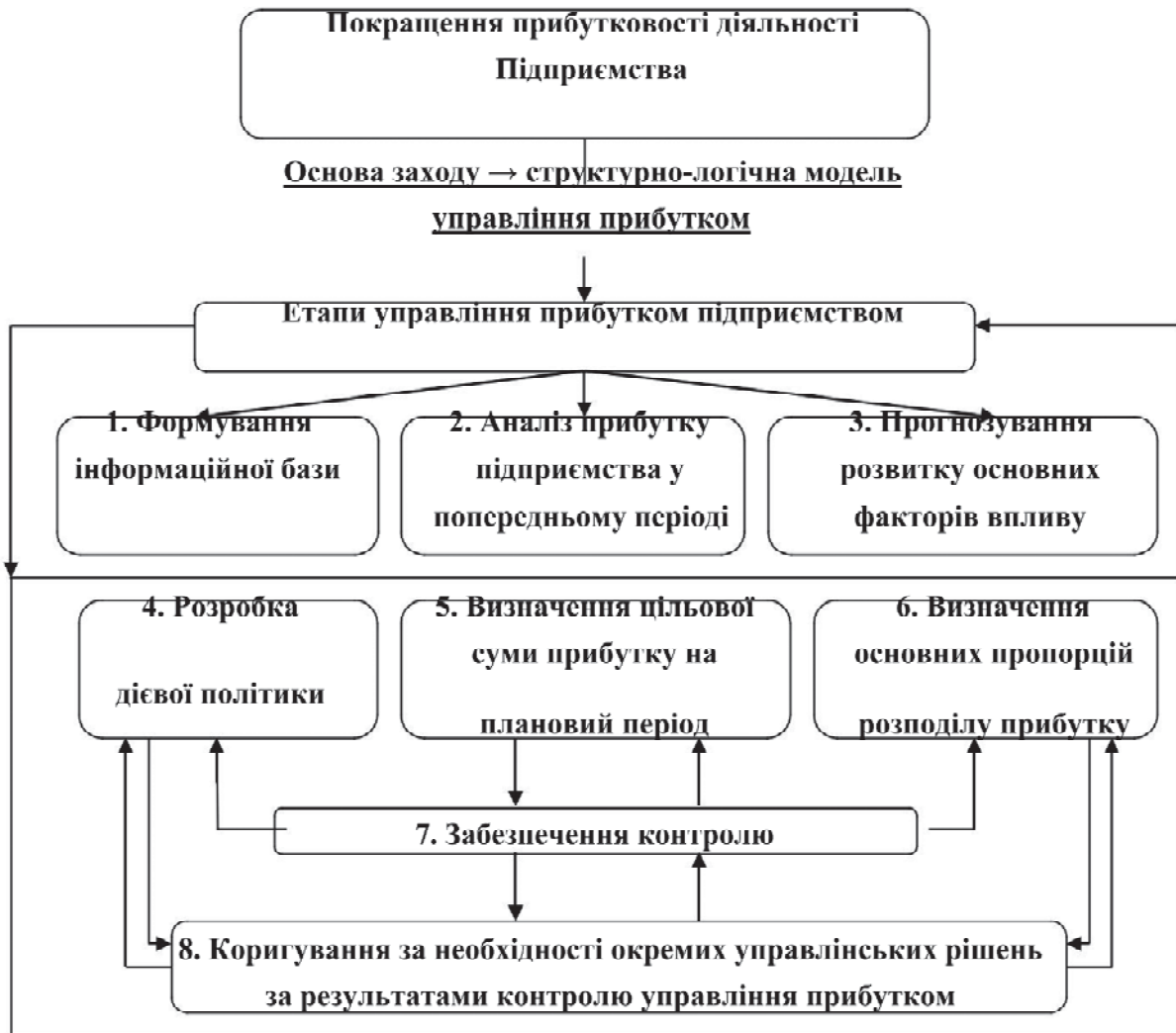

Рис. 1. Рекомендована структурно-логічна схема управління прибутком з позиції підвищення рівня прибутковості підприємства

виробництва, об'єм і якість виробленої продукції, стан продуктивності труда, рівень собівартості; це один з основних фінансових показників господарської діяльності підприємства. За рахунок прибутку здійснюється фінансування заходів щодо науково-технічного і соціально-економічного розвитку підприємства, вона є не тільки джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємства, але і придбаває все більше значення в формуванні бюджетних ресурсів.

Прибуток — основний чинник економічного і соціального розвитку підприємств. Підприємство може впливати на рівень витрат і фінансові результати, формування необхідних резервів, податковий тиск за допомогою вибору сприятливої для себе облікової політики.

Перспектива подальшого дослідження. Ці та інші проблеми розвитку прибутковості суб'єктів господарювання повинні проводитись у площині сучасних і перспективних глобальних проблем і стати предметом подальших наукових досліджень.

Література:

1. Супрун С.Д. Теоретичні аспекти визначення рентабельності / "Главбух". — 2010. — № 1—2. — С. 156.

2. Морозов Ю.П. Шляхи підвищення результативності підприємств / Ю.П. Морозов // ЮНІТА-ДАНА. — 2009. — № 1. — С. 59—62.

3. Економічний аналіз господарської діяльності. / В.І. Іващенко, М.А. Болюх. — К.: ЗАТ "Нічлава", 2012. — 215 с.

4. Блонська В.І. Вдосконалення формування та використання прибутку підприємства [Текст] / В.І. Блонська, О.І. Вужинська // Науковий вісник НЛТУ України. — 2008. — № 18.1. — С. 122—128.

References:

1. Suprun, S.D. (2010), "Theoretical aspects of determine the profitability", "Glavbukh", vol. 1—2, pp. 156.

2. Morozov, Y. (2009), "Ways to improve the efficiency of enterprises", YNITA-DANA, vol. 1, pp. 59—62.

3. Ivashchenko, V. and Bolyuh, M. (2012), Ekonomichnyy analiz gospodarskoi diyalnosti [Economic analysis of business activity], JSC "Nichlava", Kyiv, Ukraine.

4. Blonskaya, V.I. and Vuzhynska, O. (2008), "Improving the development and use of company profits", Naukovy visnik NLTU Ukrainu, vol. 18.1, pp. 122—128. *Стаття надійшла до редакції 09.10.2016 р.*